

LUOMUVASIKKA

Askeleet vasikan hyvään elämään alkavat jo ennen syntymää.

Umpikauden ruokinta on suurin lehmän ja vasikan terveyteen vaikuttava tekijä

1. Seleenin puutos aiheuttaa herkästi vasikalle lihasrappeumaa tai se voi johtaa luomiseen kesken tiineyden. Emällä oireina voi olla jälkeisten jääminen ja lisääntynyt tulehdusherkyys. Tankkimaidon seleeni ei kerro umpilehmien seleenitasosta! **Varmista riittävä seleenin saanti: 0,3-0,5 mg/kg ka.** Seleenistä mahdollisimman paljon tulee olla laadultaan orgaanista.

2. Kalsium - saannin rajoitus ummessa oloaikana mahdollistaa lehmän kalsiumin hyväksikäytön rehusta ja luustosta pienentäen halvausriskiä. **Tee kivennäisanalyysi myös umpilehmien rehusta.** Tarvittaessa käytä riskilehmille luomusallittuja kalsiumvalmisteita poikimisen yhteydessä.

3. Magnesium - puutos altistaa laidun- ja poikimahalvaukselle. Lihasten toimintakyvyn heikkeneminen lisää riskiä utaretulehduksille. **Umpikaudelle magnesiumipitoinen kivennäinen.**

4. Kalium – yliannos estää Ca:n ja Mg:n imeytymisen. **Rikkapitoiset nurmet eivät ole umpilehmien rehua.** Muista kohtuus myös lietelannan käytössä.

5. Energia – **määrä pidetään sopivana**, ettei emä liho eikä laihtu (kuntoluokka 3 – 3,5). Sopivan alhaisella energiapitoisuudella annetaan emälle mahdollisuus syödä paljon kuiva-ainetta ja ylläpitää syöntikykyä.

6. Valkuainen – tulee pysyä umpikaudellakin kohtuullisella tasolla (**rv yli 120 g/kg ka**). Riittävä valkuainen varmistaa vasta-aineiden määrää ja ternimaidon laatua.

Poikimista varten ota emä puhtaaseen ja hyvin kuivitetuun karsinaan. Anna emän nuolla vasikka kuivaksi, tarvittaessa auta kuivaamisessa. Vasikan on saatava **ternimaitoannos mahdollisimman nopeasti**, viimeistään 4 tuntia poikimisesta, joko imemällä emää tai lypsettynä tuttisangosta.

Varmista aina ternimaidon laatu ja riittävä saanti! Pakasta hyvälaatuista ternimaitoa varalle.

MUISTA:

- Suunnittele umpikauden ruokinta huolella – muista rehu- ja kivennäisanalyysit!
- Järjestä rauhallinen, puhdas ja hyvin kuivitettu poikimakarsina
- Varmista ternimaidon saanti 4 tunnin sisällä poikimisesta
- Huolehdi juottokaudella (väh. 3 kk) riittävästä maidon saannista
- Vasikat tarvitsevat tilan parhaat rehut = huippulaatuinen karkearehu ja vasikalle sopiva väkirehu
- Maitojuoton jälkeen ylläpidä hyvää kasvua!

Jos tilalla on kryptosporidioosi tai Str.agalactiae, ETT:n suositus on, että emä vain nuolee vasikan ja vasikka siirretään heti yksilökarsinaan. Muissa tapauksissa voidaan vasikkaa pitää emän seurassa tilan toimintaan sopiva aika, kunhan varmistetaan, että se saa riittävästi maitoa. Juottotarve on 3 -4 kertaa päivässä niin paljon kuin vasikka jaksaa juoda (väh. 2 l/krt).

Vasikkaa voi tarvittaessa pitää yksilökarsinassa viikon vanhaksi.

Tämän jälkeen sen tulee viimeistään päästä ryhmäkarsinaan.

Ryhmittele vasikat niin, että jokainen pääsee rauhassa juomaan.

Muista riittävän pitkä imemisaika, tuttijuotollakin 15-20 minuuttia/krt. Tarvittaessa järjestä huvitutteja. Toisten vasikoiden imemisen voi laukaista myös liian vähäinen energian tai korsirehun saanti. Täysmaitoa tulee saada **8 – 10 l/pv** ainakin 2 kk:n ikään saakka, minkä jälkeen annosta voi alkaa pikkuhiljaa pienentämään.

Anna vapaasti huippulaatuista säilörehua, lehtevää kuivaheinää sekä **vasikoille sopivaa väkirehua**. Vasikan energian ja valkuaisen tarve on suuri, mutta syöntikyky vielä pieni, joten väkirehuksi soveltuvat parhaiten teolliset täydennysrehut. Pelkkä vilja ja herne tai lehmien ape eivät kata pienen vasikan tarpeita.

Seuraa vasikoiden kasvua – ota neuvolakäyry käyttöön!

Kasvutavoite on vähintään 2xsyntymäpaino 2 kk:n iässä.

Vierota maidolta aikaisintaan 3 kk:n iässä, kun vasikka syö riittävästi väkirehua. Tee vierotus vähentämällä juottokertoja, älä juoman määrää. Vierota tutussa karsinassa, tutussa ryhmässä. **Vain yksi muutos kerrallaan.**

Pidä maito mukana rehustuksessa pidempään, jos riittävää valkuaisen saantia ei muutoin voida varmistaa. Tärkeintä on, että kasvu ei pysähdy!

Vierotuksen jälkeen anna vapaasti huippulaatuista säilörehua sekä lisäksi väkirehua. Tavoitteena ME 11,5 tai yli, raakavalkuainen 160 g/kg ka ja OIV 98. Muista riittävä kivennäis- ja hivenaineiden saanti. Yli 6 kk:n ikäisillä väkirehuannos ei saa ylittää 40%:a kuiva-aineesta, mutta muista kuitenkin edelleen turvata riittävä valkuaisen saanti. 5-12kk ikäisten ruokinta: ME 10 – 11, rv 130-145 ja OIV 95 13-16kk ikäisten ruokinta: ME 10, rv 140 ja OIV 70 Seuraa nuortenkin eläinten kuntoluokkia!

Järjestä ulkoilu aina kun se on mahdollista. Juoton jälkeen vasikoiden tulee päästä laidunkaudella laitumelle. Muista kuitenkin lisäruokinta ja järjestä laitumelle säänsuoja tai vapaa pääsy navettaan. Pikkuvasikoiden laidunnus toteutetaan aina lohkoilla, joilla sisäloisriski on mahdollisimman pieni – huolehdi laidunkierrosta ja nurmien uudistuksesta.

VASIKKALA:

- Mieluiten vasikoille oma erillinen tila, missä ei vanhempia nautoja!
- Ryhmäkarsinaan mahdollisimman väljät tilat, pienet ryhmäkoot – ei jatkuvatäyttöisiä karsinoita
- Kuivita huolella
- Vältä vetoa, mutta huolehdi ilmanvaihdosta
- Tarvittaessa pienimmille lisälämpö ja/tai liivi
- Muista vapaa veden saanti

TERVEYS:

- Huolehdi sairauksien ennaltaehkäisystä järjestämällä hyvät olosuhteet ja tarpeen mukainen ruokinta
- Tarvittaessa kutsu eläinlääkäri ajoissa!
- Ripuli: selvitä syy, estä leviäminen, huolehdi nesteytyksestä luomuun soveltuvilla täydennysrehuilla, aloita lääkehoito kun tarpeen
- Muista kärpästen torjunta
- Hae nupoutukseen lupa

